

CHATHAM
HOUSEحسن ختام
نظم امنیت بین‌المللی

برای نظم امنیت بین‌المللی، ۲۰۲۵ را نمی‌توان یک سال طلایی برشمرد. در جنگ خشونت‌بار غزه آتش‌بس ایجاد شد اما اسرائیل و حماس یکدیگر را به نقض این پیمان متهم می‌کنند. در جاهای دیگر، از اوکراین تا سودان، درگیری‌های ادامه‌دار به‌نظر فقط غیرقابل ردیابی شده‌اند و تهدید خشونت بیشتر از ونزوئلا گرفته تا مرز هند و پاکستان به‌چشم می‌خورد. در واکنش به این عدم ثبات فزاینده، دولت‌ها بودجه دفاعی خود را تا حدی بالا برده‌اند که از زمان جنگ سرد تاکنون دیده نشده است. در این میان بسیاری از کشورهای غربی بودجه کمک‌های بین‌المللی خود را به‌شدت کاهش داده‌اند که شرایط را در کشورهای درگیر بدتر و سیستم‌های هشدار اولیه را کاهش می‌دهد. در سال ۲۰۲۵ ناامنی‌های متعددی تسریع پیدا کرد اما روند ویژه از بقیه برجسته‌تر هستند. کنترل سلاح‌های هسته‌ای در سال ۲۰۲۵ همچنان پیچیده باقی مانده است. گسترش آزمایش‌های موشک‌های متعارف و هسته‌ای از سوی قدرت‌های بزرگ نگرانی جدیدی از تشدید درگیری‌ها ایجاد کرده است. در این میان زرادخانه چین همچنان در مسیر توسعه قرار دارد تا بتواند تا پایان این دهه دست‌کم به اندازه روسیه یا آمریکا موشک‌های بالستیک‌فاره‌پیماداشته‌باشد. در عین حال مجموعه‌ای از رخدادها، فوق‌العاده، توازن شکننده استراتژیک را تضعیف کرده است. جنگ‌های هیبریدی در اروپا به‌طور قابل توجهی از زمان آغاز حمله روسیه به اوکراین افزایش یافته است. در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ شاهد افزایش خرابی‌ها در زیرساخت‌های زیر دریایی در دریای بالتیک و شمال بودیم. اما ۲۰۲۵ را می‌توان سالی با افزایش در اخلال‌های پهنپادی دسته‌بندی کرد: در فرودگاه‌ها و در دیگر مکان‌های مهم استراتژیک مثل پایگاه‌های نظامی، پهنپادا، جنگنده‌ها و حتی بالن‌ها به‌طور مرتب حریف هوایی کشورهای اروپایی را که در امتداد مرز با روسیه و بلاروس قرار داشتند، نقض کردند. بسیاری از کشورها سامانه‌های دفاعی ضدپهنپادی کافی در اختیار ندارند. سامانه‌های دفاعی هوایی که هم‌اکنون وجود دارند برای مقابله با تهدید موشکی یا جنگنده‌ها ساخته شده‌اند و برای مقابله با پهنپادا گران تمام می‌شوند. این بدان معنی است که متخاصمان توانسته‌اند آزادی عمل داشته باشند. کشورهای اروپایی برای توصیف یک استراتژی جامع به‌دلیل ماهیت متناقض و مشکلاتی که در بررسی آنها وجود دارد برای واکنش به چنین حملاتی دچار چالش شده‌اند. با اینکه موضوع جدیدی نیست اما ۲۰۲۵ سالی بود که کشورها به‌طور فزاینده‌ای تمایل خود را برای بهره‌برداری پیوندهای اقتصادی و آسیب‌پذیری‌های زنجیره تامین به‌عنوان ابزاری برای اعمال فشار و اهرم‌های ژئوپلیتیک نشان دادند. چین با اعمال محدودیت بر صادرات مواد خاکی کمیاب به جهان که برای تولید بسیاری از کالاها از جمله بسیاری از سیستم‌های تسلیحاتی حیاتی به‌شمار می‌روند، به‌عنوان ابزاری برای اعمال فشار استفاده کرد. در سپتامبر پکن ممنوعیت موقتی را بر صادرات تجهیزات پهنپادا که در اقدامات جنگی اوکراین حیاتی به‌شمار می‌روند، اعمال کرد. کشورهایی که مدت‌ها بود بر آزادی و یکپارچگی زنجیره تامین جهانی تکیه می‌کردند حالا در این عصر جدید ژئواکونومیک خود را به‌شدت آسیب‌پذیر می‌بینند. خیلی از کشورها حالا در توسعه قابلیت‌های داخلی خود سرمایه‌گذاری می‌کنند تا بتوانند وابستگی خود را به کشورهای دیگر کاهش دهند؛ امری که می‌تواند به‌نوبه خود به عامل شکاف و تنش در سال ۲۰۲۶ تبدیل شود. تصمیم آمریکا برای توقف به اشتراک گذاشتن اطلاعات و تصاویر ماهواره‌ای با اوکراین در مارس ۲۰۲۵ برای بسیاری از کشورهای اروپایی عضو ناتو، که به‌نوبه خود برای بسیاری از قابلیت‌های فضایی به آمریکا تکیه می‌کنند، هشدار بزرگی بود. آلمان اولین استراتژی امنیتی فضایی خود را منتشر کرده و در سالی از حملات روسیه به سامانه‌های ارتباط فضایی اوکراین یاد گرفته است. نیروهای مسلح فنلاندی سرمایه‌گذاری قابل توجهی در ماهواره‌های خود کرده‌اند. در بازبینی امنیتی و دفاعی بریتانیا، امنیت فضایی یکی از موضوعات مهم به‌شمار می‌رود. در ماه نوامبر، امانوئل مکرورن، رئیس‌جمهور فرانسه اعلام کرد که بودجه ۴ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلاری برای تسلیحاتی تعیین کرده که از منافع اروپا در فضا حمایت می‌کند. رویدادهای سال ۲۰۲۶ مثل انقضای پیمان «استراتنو» (پیمان کاهش تسلیحات هسته‌ای دو جانبه میان آمریکا و روسیه) در ماه فوریه و کنفرانس بازنگری پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای در آوریل نشانه‌های مهمی از این است که جامعه بین‌المللی تا کجا می‌تواند حول منافع مشترک مثل جلوگیری از اشاعه هسته‌ای پیش خواهند رفت یا اینکه منافع ملی غلبه خواهند کرد.

عکس: The New Yorker

چهره
بین‌الملل

شیفته قدرت

از کاخ الیزه تا زندان

کتاب خاطرات نیکولاس سارکوزی

رئیس‌جمهور سابق فرانسه از گذران ۲۰ روز در زندان منتشر شد

یاسمن طاهریان

خبرنگار گروه بین‌الملل

«به جهنم خوش آمدید!» به ازای هر ۲۴ ساعتی که نیکولاس سارکوزی، رئیس‌جمهور سابق فرانسه، پشت میله‌های زندان گذرانده، بیش از ۱۰ صفحه از شرح وقایع زندان لاسانت La Sante را نوشته است. او در کتاب جدید خود که روز چهارشنبه یعنی یک ماه پس از آزادی از زندان در دهم نوامبر، روانه بازار شد، می‌نویسد: «می‌توانست یک هتل ارزان قیمت باشد، اگر که درب زرهی و چشمی روی آن را نادیده بگیریم.» سارکوزی می‌گوید برای این کتاب دست‌نوشته روزانه ۸،۷ ساعت روی صندلی ناراحت و پشت میزی با پایه‌های لقی در سلولی ۱۲ مترمربعی وقت گذاشته است. سارکوزی در ماه سپتامبر به‌دلیل توطئه جنایی برای دریافت کمک‌های مالی جهت کمپین ریاست‌جمهوری خود در سال ۲۰۰۷ به ۵ سال زندان محکوم شد. دوران محکومیت او از ۲۱ اکتبر آغاز شد و کمتر از سه هفته بعد در ۱۰ نوامبر، تا زمان برگزاری جلسه تجدیدنظر پایان یافت و او به‌طور مشروط آزاد شد. طنزها و میم‌های مختلفی درباره این کتاب، شبکه‌های اجتماعی فرانسه را فرا گرفت. یکی از مفسران یوتیوب می‌نویسد: «۲۰ روز رفته زندان و فکر می‌کنه ماندلاست.» روزنامه فرانسوی لیبراسیون هم او را کسی خطاب کرده که می‌خواسته نسخه «سولژنیستین» باشد. الکساندر ایسایوویچ سولژنیستین، نویسنده سرشناس روسی بود که به دلیل کمک به آگاهی جهانی از سرکوب سیاسی در شوروی، به‌ویژه سیستم زندان گولاگ، اردوگاه‌های کار اجباری، مشهور بود و در سال ۱۹۷۰ جایزه نوبل ادبیات را به‌دست آورد.

اما سارکوزی مقایسه خود با آلفرد دریفوس را می‌پسندد. دریفوس افسر ارتش یهودی‌تباری بود که در سال ۱۸۹۴ به‌اشتباه به خیانت محکوم شد. سارکوزی در کتاب خود می‌نویسد که شباهت‌های میان پرونده این دو نفر «حیرت‌انگیز» است اما خب به‌گزارش نیویورکر این دو پرونده اصلاً شبیه یکدیگر نیستند. با این حال، مثل جزیره شیطان، جایی که دریفوس ۴ سال از عمر خود را عمدتاً در سلول انفرادی گذراند، زندان لا سانت نیز فضای طاقت‌فرسایی دارد. سارکوزی می‌نویسد: «زندان شب‌ها پرسروصداتر از طول روز است. همسایه‌ام در سلول کناری بخشی از وقت خود را با خواندن ترانه انیمیشن «شیر شاه» گذراند و بقیه آن را با زدن فاشنق خود به میله‌های زندان که صدای کرکننده‌ای ایجاد می‌کرد.

سارکوزی پیش از آنکه به زندان برود اعلام کرد که دو اثر ادبی را با خود می‌برد: «کونت مونت کریستو» و زندگینامه عیسی مسیح به‌نوشته ژان-کریستین پتیتفیلز. شاید صبر و بردباری مسیح الهام‌بخش او بوده باشد اما نمی‌تواند بگوید که لالایی ناخواسته او ترانه «هاکونا متاتا» (واژه‌ای که به زبان سواحیلی یعنی «نگرانی نداشته باش» که یکی از محبوب‌ترین ترانه‌های انیمیشن شیر شاه است) بوده یا «آیا امشب میتونی عشق را احساس کنی.»

سارکوزی وقت‌شناسی را «بیماری» خود می‌داند. مرد وظیفه‌شناسی مثل او در راهرویی پر از «آدمکش، خلافکار و هر نوع کلاهبرداری که فکرش را کنی» چه کار می‌کرد؟ مخصمه‌ای که سارکوزی در آن گرفتار شده، همانگونه دادگاهی که در پاریس به آن رسیده، نتیجه توطئه برای درخواست پول از دولت لیبی، تحت دیکتاتوری سرهنگ معمر قذافی، به‌منظور تامین مالی مبارزات انتخاباتی ریاست‌جمهوری خود در سال ۲۰۰۷ نبوده است. سارکوزی همچنان اصرار دارد که کاملاً بی‌گناه است و سقوط خود را کار گروهی از دشمنان پنهان از جمله یک قاضی فرانسوی، رسانه تحقیقی مدیاپارت Mediapart، کسی که تصمیم گرفت نشان شوالیه‌گری لژیون افتخار را از او سلب کند و در آخر تنفر از او می‌داند. سارکوزی به‌عنوان شخصیت اصلی ماجرا، خود در زمینه انفعال یک شگفتی است. او می‌نویسد: «چنانچه بسته شدن در سنگین کشویی روی ریل را با سرعت تشریفاتی کندي تماشا می‌کردم، به طنز تلخ موقعیتی که در آن گرفتار شدم و این زندگی عجیبم فکر می‌کردم. چرا من باید در موقعیت‌های بد بسیاری زندگی کرده باشم؟»

روند کاغذبازی ورود به زندان سارکوزی هم متمایز بوده است: «من به‌طور اتوماتیک در تمام مدارک اول اسم و فامیلم را نوشتم، تصمیم گرفته بودم که برای سلامت روانم جای دیگری باشم.» این همان مردی است که زمانی وعده داده بود برای شستن تنگالاهای انسانی از حومه پاریس از ماشین‌های شست‌وشوی صنعتی استفاده خواهد کرد. اما او حالا نرم‌تر شده، آسیب‌پذیرتر یا حداقل می‌خواهد خوانندگان این کتاب، اعضای رسانه و احتمالاً قضات او را چنین فردی ببینند. پس از بازرسی بدنی کامل، به سلولش می‌رود. او می‌نویسد: «تا جایی که چشم می‌دید نهبانان پشت سر هم، سر تا پا آبی به تن داشتند. انگار که برنامه‌ریزی کرده بودند وقتی رد می‌شوم، آنها آنجا باشند.»

۴ روز پیش از ورود به زندان، نیکولاس سارکوزی رئیس‌جمهور سابق بود که مهمان امانوئل مکرورن،